

Predikatie van ds. Voorthuysen in de avonddienst van de biddag te Bleskensgraaf
op 11 maart 1965 over Johannes 11:30 **En het was nacht.**

Psalm 79:4

De apostel Johannes, zijnde op Patmos, zag in een gezicht de nieuwe hemel en de nieuwe aarde en het nieuwe Jeruzalem. Hij zag geen maan meer, geen zon meer, dat is ook niet nodig, want het Lam zal hunne kaars zijn. Hij zag geen zee meer, maar ook was er geen nacht meer.

Dat is mede verdiend door Christus Die in de nacht geboren, in de nacht gestorven, in de nacht opgestaan is en veel in de nacht geleden heeft.

In onze tekst overdenken we aldus de nacht van Christus' Borglijden, en wel:

- 1e een ontstellende aankondiging
- 2e een diepe ontroering
- 3e een Goddelijke aanwijzing
- 4e een ontzaggelijke duisternis
- 5e een wonderlijke verheerlijking

Psalm 73:10 en 14

1. Vlak voor het feest van pascha, Jezus wetende dat Zijn ure, namelijk de ure van Zijn lijden en sterven, gekomen was, neemt water en gaat de voeten der discipelen wassen, van alle discipelen, ook van Judas. Maar Petrus vindt dat niet nodig; in der eeuwigheid niet, zegt hij. Maar Christus zegt: wat Ik doe weet gij nu niet, maar gij zult het na deze verstaan, namelijk als Ik het u verklaard zal hebben.

Want als Ik u niet was, dan hebt gij geen deel met Mij. Want het wassen ziet op de reiniging van de smet der zonden, dagelijks nodig, door Christi bloed en geest.

Onze voeten hebben eenmaal zondeloos gestaan in het Paradijs, maar nu houden onze treden de hel vast. De wassing ziet op de heilig-making.

Je kunt een soort rechtvaardigmaking hebben door gemene genade, en geen heiligmaking hebben zonder welke niemand de Heere zien zal. Maar anders om ook.

En zo was het met Judas. Daarom zegt Jezus: gijlieden zijt rein, doch niet allen; ziende op Judas, wetende dat hij een duivel was.

Rechtvaardigmaking en heiligmaking, dat hoort bij elkaar. De reinverklaring ziet op de rechtvaardigmaking. En de wassing op de heiligmaking: leer mij naar Uw wil te handelen; ik zal dan in Uw waarheid wandelen, met gewassen voeten.

2. En als Jezus dat nader verklaard heeft, dan wordt Hij zeer ontroerd in de geest. Zeer ontroerd vanwege het feit dat een mens met zoveel genadens nog een duivel kan zijn. Judas had duivelen uit anderen uitgeworpen en zelf was hij er een. Judas had gepreekt, ontzettend helder en zuiver, daar was hij een geroepen apostel voor; hij had de hel doen sidderen en beven, hij had veel genadens van Christus, maar hij miste die ene zaligmakende genade, hij was niet in Christus.

Zalving en bediening had hij bij menigte, maar bleef daarmee een duivel. Zie hieruit wat een Goddelijke dingen een duivelskind kan hebben. Alles door gemene genade.

Ik voel dat er zijn die zeggen: wat is dat, wat bedoelt u daarmee, algemene genade? Nee, algemene genade heeft iedereen. De ergste hoer uit Parijs of Amsterdam, de grootste

goddeloze, alle bioscoopbezoekers, iedereen heeft algemene genade; anders was je in de hel. Alles wat een mens boven de hel heeft is algemene genade.

Maar gemene genade, dat is een uitzondering, dat wordt maar weinig gevonden. Met gemene genade kan iemand door de kracht van Christus tot de hemel toe worden verhoogd, ja de weg der gerechtigheid (dat is Christus) kennen, ja de hemelse gave (Christus) smaken, de krachten der toekomstige eeuw, veel zien, voelen en ondervinden van Christus, zelfs een rank in Christus zijn en geen vrucht dragen, licht, gaven, genadens en bedieningen hebben, sterker en meer dan vele uitverkorenen, en nog voor eeuwig verloren gaan, omdat gemene genade veel van Christus geeft, maar niet verenigt met Christus.

Het was een stelling van de Remonstranten dat er geen gemene genade was; alleen maar algemene en zaligmakende. Daar hebben onze vaders in Dordt voor gevochten, in het verdedigen op grond van het Woord, van de zuivere leer en van de gemene genade.

U dacht dat het toen over de vrije wil was gegaan. Zeker, maar ook over gemene genade; lees maar na. Die mannen separeerden alles en altijd. Zelfs onbekeerden uit die tijd separeerden. Maar nu weet niemand haast meer wat gemene genade is. Nu hebben we hoog-bekeerde dominees die niets meer separeren en dus uiteindelijk geen waarheid brengen. Ze kunnen het ook niet, omdat ze het zelf niet weten. Wat dat betreft, zouden we alleen al een biddag kunnen houden om te smeken of de oude waarheid nog eens in Nederland terug mocht keren.

Jezus ontroert bij de gedachte aan Judas. U ook? Al anderhalf jaar geleden heeft Hij gezegd: één uit u is een duivel. En niemand had er Judas voor aangezien. Alle elf bekeerde, van God geroepen apostelen namen Judas over. Je kunt geloven dat die man een schijn van godzaligheid had, dat daar een kracht en zalving van uitging, dat dat een bijzonder mens geweest is.

Heel de Kerk droeg hem liefde toe, hij lag in hun hart verklaard, hij genoot het volste vertrouwen. Nu zegt het weinig of niets meer of de Kerk je overneemt, want de allerbeste is maar in een diepe slaap weggezonden wijze maagd, delend in het oordeel van verlaten. Sheppard zegt: iemand kan als een godzalige door de hele Kerk overgenomen worden, als een godzalige leven, als een godzalige sterven, door godzaligen worden begraven, en in de grote dag der dagen uit Christus' mond horen: gaat weg van Mij, Ik ken u niet. Gemene genade.

Jezus ontroerde bij de gedachte aan de verraderij van Judas en aan de straf die er op volgen zou. Eén van ulieden zal mij verraden. Niet wie het doen zou, maar één van ulieden. Zittend aan deze Oud-testamentische pascha-liefdesdis, juist dan moeten ze terug, terug: verraden.

Eén van u, hoe is het mogelijk. De discipelen kijken elkaar aan; twijfelende van wie Hij dat zeide.

Kun je zien dat ze toch ontdekking hadden.

Judas weet wel wie Jezus bedoelt, maar de anderen voelen zich er niet te goed voor. Mens, als het geen wonder voor u is, als u niet openligt voor de allergruwelijkste zonden, als u niet tot alles in staat bent, als u iets beter denkt te zijn dan degenen die de meest vuile, onnoembare zonden bedrijven, dan hebt u geen sprankeltje ontdekking in beleving, dan weet u niets en voelt u niets van uw totale doodstaat en van uw geheel vloekwaardig en verdorven bestaan.

Het moet u dagelijks een wonder zijn dat u het allerergste nog niet hebt gedaan. Is dat een

benauwd en somber leven? Mens, als je er iets van verstaat, dan is dat juist een vrolijk, een evangelisch leven, dan heb je de ambten van Christus nodig.

Christus zegt niet wie het is; Hij laat ze denken. Beter een verdoemde huichelaar en verrader in de waarneming en in gedachten, en toch een kind van God, dan een kind van God in gedachten en achteraf blijken een huichelaar te zijn.

Dit alles geschiedt, zegt Jezus, opdat de Schrift vervuld worde. Wat dat betreft, is het ook weer zo'n schriftuurlijk verraad, en daarom een aanbiddelijk verraad. Omdat het vast lag in het raadsbesluit Gods van eeuwigheid. Noem eens iets wat daar niet in vast ligt; zoek, en als u wat gevonden hebt, zal ik u zeggen dat ge liegt. Alles is van eeuwigheid bepaald. Dat neemt echter niet de schuld van Judas weg. De ergernissen moeten komen, maar wee door wie.

Christus moest verraden worden, maar het ware de verrader beter nooit geboren te zijn. Hier staat ons verstand met eerbied, althans dat hoop ik, stil. Judas moest en het was Judas schuld. Vreselijke dingen zult G'ons in gerechtigheid doen horen. Het moet nog donkerder worden. En daarom is het een gezegend 1965, maar wee door wiens schuld. We moeten nog meer losgelaten en aan verharding worden overgegeven; er zullen nog minder mensen bekeerd worden, maar wee u als ge u niet bekeert.

Dat hoort alles bij de voortrollende eeuwen, bij de voorbereiding van Christi wederkomst. Judas' verraad was dus schriftuurlijk. Behalve de voorzegging door de profeten en door Jakob al bij het zegenen van zijn zoon Dan, is het duidelijk geprofeteerd in Achitofel, de tafelbroeder van David. Lees psalm 41 maar, bijzonder vers 10.

En waarom moest Christus verraden worden? Kom, wat is er gebeurd in het Paradijs? Daar is Adam doorgebroken door de staat der rechtheid, daar heeft Adam Gods Beeld verloren en heeft verraad gepleegd aan God en is de duivel toegefallen.

U en ik, in Adam gerekend, want zijn zonde is onze zonde, zijn maar een stel vuile verraders. Daarom moest de Tweede Adam verraden worden om het Beeld Gods voor Zijn uitverkoren Kerk terug te verdienen, door gerechtigheid. Daarom moest Judas het verraad plegen. Maar dat zal voor Judas niet ene ademtocht in de hel geven. En dat zal voor u die worm niet toelaten dat u zich in de hel één ogenblik zult kunnen troosten door te schuilen achter de raadsbesluiten Gods van verkiezing en verwerping.

Op u ligt de eis u nog heden te bekeren. Het is al vreselijk als u hier onbekeerd bent gekomen, het zal nog vreselijker en een gruwelijke vermetelheid zijn hier onbekeerd weer weg te gaan. En anderzijds is het een oneindige genade als u ooit bekeerd zult worden. Dat begrijp ik niet, zegt u. Mens, u moet het geloven.

3. Dan wenkt Petrus naar Johannes opdat hij vragen zou wie Jezus bedoelde. En dan antwoordt Jezus: Wie Ik de bete geven zal als Ik hem ingedoopt heb, die is het. Dat is de bete van het Paaslam, die met bittere saus gegeten werd. Niet het brood van het Avondmaal; daar heeft Judas nooit aangezeten, toen was hij al lang weg.

En als Hij hem ingedoopt had, gaf Hij hem Judas. De anderen hadden gezegd: ben ik het, Heere.

Maar Judas zei: ben ik het, Rabbi. Het eerste is God, het laatste meester.

En na de bete, toen voer de satan in hem. Hij was al een duivelskind, maar dit wil zeggen dat de satan in ongekende mate bezit van hem nam. Sinds zijn ontvangenis was hij reeds zijn eigendom, maar nu is het voor eeuwig te laat, onafwendbaar. En dat op het ogenblik dat hij de bete uit Christus' hand kreeg. Toen, juist toen hij Christus ging eten, want daar zag de bete op, toen werd hij helemaal verduiveld, verdemoniseerd, losgelaten, zonder

wederhouding.

4. Wat gij doet, doet dat haastiglijk. Hoe kan dat nou? Jezus wist toch wat Judas zou gaan doen? Als een vader weet dat zijn zoon gaat stelen, moet hij hem er dan toe aanzetten? Nee, lees de Kanttekening maar na. Daar staat: Met deze woorden wil Christus niet gebieden dat Judas in zijn verraderij zou voortgaan, maar geef daarmee te kennen dat zijn verraderij Hem bekend was en dat Hij gewillig was zulks te lijden.

Verberg het maar niet langer, Ik ben zeer gewillig.

Nogmaals, wat moet die Judas toch een ontzettend onberispelijke levenswandel en schijn van godzaligheid hebben gehad, dat tot nu toe niemand in hem een mogelijke verrader heeft gezien. Het wegje ligt zo nauw, en toch zo vrolijk. Maar voor smokkelaars en huichelaars o zo benauwd.

Dit verstond niemand, staat er, waartoe Hij dat zeide. Sommigen dachten dat Judas iets moest gaan kopen of regelen voor het feest, omdat hij de beurs had; anderen dachten dat hij de armen wat geven zou. Maar niemand zag in hem de grootste huichelaar, niemand van die elf apostelen zagen in hem de verrader; Judas, een man met zoveel kracht en zalving.

Maar Judas, de bete genomen hebben, ging terstond uit. Weg. Nog eenmaal zal hij Jezus zien nadat hij Hem straks verraderlijk overgeleverd heeft. Dan is er voor hem geen keus meer. Liever hangen dan met zo'n knagend geweten en wroeging verder leven.

Dan ziet hij nog eenmaal Jezus, gebonden. Een gebonden Lam op weg van Kajafas naar Pilatus, maar niet voor hem.

En als hij dan de dertig penningen terug gaat brengen, dan zal hij nog één keer helder Christus verkondigen, daar is hij ondanks alles toch nog apostel voor.

Maar nu gaat hij weg, terstond staat er. En dan onze tekst: en het was nacht.

Nacht in de natuur, nacht in Jeruzalem, nacht voor Jezus vanwege het lijden, nacht ook voor Judas. Maar hij kan niet meer terug. En straks is het eeuwig nacht, als hij de laatste preek gedaan heeft: ik heb verraden het onschuldig bloed. Dat is Christus. Een apostel sterft niet in een kroeg, maar apostelen sterven op preekstoelen.

Het waren wel goddeloze jongens, de zonen van Eli, maar het waren toch geroepen priesters. En daarom sterven ze bij de ark; niet in de ark. Saul verhangt zich niet; dat doet een koning niet. Een koning neemt een zwaard om zelfmoord te plegen. Het laatste wat Judas doet is preken, zuiver en apostolisch Christus verkondigen.

Maar staat er dan niet: wie zijn zonden belijdt en laat, zal barmhartigheid geschieden?

Judas had zijn zonde beleden en hij liet ze. Ja, pas op. Alle beloften, zegt Paulus, dus ook deze, zijn alleen in Christus ja en amen. Maar Judas was niet in Christus, al had hij veel van Christus. Judas was en bleef een duivelskind.

Het was voor hem te laat. Dus jong en oud, als je je zonden belijden en laten wilt, zorg dan dat je op tijd bent, doe het dan heden nog.

Zie maar wat er met Judas gebeurd is: Hand. 1:18. Hij heeft zich ten eerste verhangen; ten tweede is het touw gebroken; ten derde is hij neergestort; ten vierde is hij opgeborsten en ten vijfde zijn zijn ingewanden uitgestort.

Vreselijke dingen zult G'ons in gerechtigheid doen horen; en ons blij, bij een opgeborsten Judas, doen zingen, van het heil voor ons bereid.

Twee dingen: a. Judas heeft zich verhangen aan zijn hoofd. Christus was zijn Hoofd krachtens ambt en bediening, maar niet voor hem persoonlijk. Hij heeft zich opgehangen aan Christus tot verdoemenis.

De Kerk hangt in Christus, is met Christus gekruist. Paulus zegt: Ik leef, doch niet meer ik, Christus leeft in mij. Ik in Hem en Hij in mij. Het hangen in Hem op Golgotha ziet op de vergeving der zonden. Judas hing zich op aan zijn gaven en genaden. Wat een onderscheid: Christus' Hoofd of een eigen hoofd. Eeuwig onderscheid.

b. Zijn ingewanden zijn uitgestort; niet zijn hart. In zijn ingewanden zat de bete, zat symbolisch Christus. Als apostel had hij Christus in zijn buik. De ingewanden zijn een beeld van het gevoel, maar David zingt: Neig m'n hart en voeg het saam.

Het zat bij Judas een voet te hoog en een voet te laag. Het zat in z'n hoofd met gaven, verlichtingen en bedieningen; het zat in z'n buik met gemoedelijke en gevoelige dingen. Maar de Kerk zal door het geloof leven, wezenlijk, hartewerk.

En pas weer op: Saul had ook een ander hart. Maar zijn hart was nooit eens anderen geworden. Daarom zucht de Kerk: laat het toch innig, waarachtig, kinderlijk, vernederd, Gode-verheerlijkend zijn. Tegenwoordig zijn er zeer veel buikspreekers, ook op de kansels. Die hebben een grote aanhang en kweken massa's bekeerde mensen buiten recht en gerechtigheid, maar het zal zijn: hout, hooi en stoppelen.

Psalm 42:5

Wat zullen we meer zeggen? Het komt aan op een kruimeltje zaligmakende genade in het hart; de drie stukken: ellende, verlossing en dankbaarheid. Dan wordt u bang voor beschouwing en voor buikspreekers. Niet om beschouwing te verachten, het is zelfs prijselijk. Maar dan gaat u uitzien naar hartvernieuwende, borgtochtelijke, Godverheerlijkende genade.

Dauids hart barstte ook: ik bekend', o Heer' aan U oprecht m'n zonden; 'k verborg geen kwaad dat in mij werd gevonden.

En de tollenaar trok niet aan z'n haren, sloeg niet op z'n hoofd, maar op z'n borst. Daarachter zat z'n hart en daaruit zijn de uitgangen des levens. Gevoelsleven kan overgaan en beschouwing kan je in het hoofd slaan, maar hartewerk gaat mee. Het bloed in de tempel zag op Christus, op vergeving, op het Slachtlam: wees mij, zondaar, genadig. 5. En dan, als Judas weg is? Dan zegt Jezus niet: daar gaat hij nou, de huichelaar. Nee, nog eenmaal zal Jezus hem aanspreken in de hof van Gethsémané: Vriend, waartoe zijt gij hier.

Als wij zeggen 'vriend', dan kunnen we inwendig iemand wel vermoorden soms, maar Christus meent het. Hij weet het doel immers: Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt: dat is: de tijd nabij dat Ik door Mijn lijden en sterven de duivel en de dood zal te niet doen, en in Mijn heerlijkheid ingaan. Gods deugden verheerlijkend, zielezaligend.

Dat is het doel van Zijn Borgtocht. Rechtsliefde en liefdesrecht. Het recht moet zijn loop hebben, de deugden Gods moeten verheerlijkt worden. De Held Gods juicht bij het betreden van het slagveld. Maar bedenkt: In Gethsémané was Hij bedroefd en zeer beangst, zweette bloed en vraagt aan nietige mensen: blijft hier en waakt met Mij.

Ja, Hij bidt: Indien mogelijk, laat deze drinkbeker voorbijgaan. Denk aan Eli, Eli, Lama Sabachtani. Maar dan roept Hij het even later juichend uit: Het is volbracht, om dan de heerlijkheid in te gaan.

Medereizigers, we gaan naar huis. Uiteindelijk naar een eeuwig huis. Als u kind bent of wordt, een Vaderhuis en anders een hellehuis. Foei als u geen kind, geen schaap zijt.

Laatst waren we op een zaterdagavond ergens. Toen we naar huis zouden gaan, zei de

ouderling: "Misschien ligt u over een half uurtje als een hoopje ellende in de sloot; dat zou niet erg zijn als u daar in Christus mocht liggen." Nou, dat is waar: een hoopje verwarde, vermorzelde, duistere, verstikte ellende in Christus is puur zaligheid.

Zonder Borg, met overtuigingen en omzetting, maar geen overzetting, gaan er duizenden met Judas naar de hel. U moet leren kennen: een uitzetting, een over- en inzetting. Waag het niet met minder dan een overzetting in Christus. Dan wordt u een echte Hebreër: een overgetrokkene.

Heere, maak op deze biddeloze biddag nog Hebreërs tot ere van Uw grote Naam. En dank U, Heere Jezus, voor Uw ontzagelijke Borgliefde en heilsweldaden. Dank U, Vader, voor het verdoemen van Uw Zoon, om verzoening voor doemelingen aan te brengen. Dank U, Heilige Geest, dat U een volk wilt verwekken dat niet rusten kan voordat ze een zaligmakend hoopje hebben op grond van recht, in Christus kind van God te zijn. Amen.

Psalm 43:5